

4.2 ŘEČOVÁ VÝCHOVA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Obsahové, časové a organizační vymezení předmětu

V předmětu **Řečová výchova** je realizován obsah vzdělávací oblasti Člověk a komunikace. Obor Řečová výchova zahrnuje tematický okruh Rozvíjení komunikačních dovedností, který je nástrojem funkčního dorozumívání žáků. Umožňuje žákům rozvíjet slovní zásobu, verbální i neverbální komunikační dovednosti, které ovlivňují rozvoj poznávacích, citových a volných vlastností. Žáci, kteří nemohou využít verbální komunikaci, používají pro komunikaci systémy augmentativní a alternativní komunikace. Tyto systémy jim napomáhají překonávat komunikační bariéry, dorozumívat se s okolím, vyjadřovat své potřeby a přání, reagovat na podněty. Využití netradičních speciálních metod a forem práce umožňuje žákům přístup ke vzdělávání a jeho zvládnutí v rámci individuálních možností žáka. Řečová výchova má široké mezipředmětové vztahy. Podporuje rozvoj vnímání žáků ve Smyslové výchově, porozumění verbálním i neverbálním sdělením pomáhá při Rozvíjení poznávacích schopností, logického myšlení a paměti v Rozumové výchově, rozvoj motorických složek řeči podporuje v Rozumové výchově Rozvoj grafických schopností. V předmětu Hudební výchova přispívá dechovými cvičeními, zkušenostmi s melodií hlasového projevu, podporuje zpěv, rytmus, artikulaci a porozumění zpívanému textu. Ve zdravotní tělesné výchově podporuje zkušenost s neverbálními gesty a řečí těla, správným dýcháním. Ve výtvarné a pracovní výchově hraje roli v porozumění verbálním i neverbálním (případně strukturovaným a vizualizovaným) instrukcím, signálům, fázovaným postupům.

Cílem předmětu je vzdělávání, které směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- rozvíjení rozumových schopností na maximální možnou úroveň
- rozvíjení samostatnosti při každodenních činnostech
- rozvíjení řečových schopností, případně osvojení komunikačních dovedností za použití netradičních metod komunikace
- rozvíjení poznávacích schopností

Předmět je vyučován ve všech ročnících 1. i 2. stupně, tj. v 1. až 10. ročníku. Na 1. stupni činí rozsah výuky celkem 12 hodin týdně. Na 2. stupni činí celkový rozsah v 7. až 10. ročníku 8 hodin.

Výchovné a vzdělávací postupy uplatňované ve vyučovacím předmětu, které směřují k utváření klíčových kompetencí

Kompetence k učení

- zařazujeme smyslové, didaktické hry pro rozvoj paměti a porozumění řeči
- komunikační pomůcky upravujeme dle individuální úrovně žáka a tím ho vedeme k porozumění jednoduchým pojmům, znakům, symbolům a k jejich aktivnímu používání
- využíváme metod AAK a sociálního čtení
- zařazujeme cvičení motoriky mluvidel a mimiky, používáme jednoduchá gesta a tím vedeme žáka k napodobování předvedených pohybů a činností

Kompetence k řešení problémů

- cyklicky zařazujeme jazykové hry a komunikační situace
- cílevědomě rozvíjíme u žáků komunikační dovednosti nutné pro identifikaci problémů a úspěšné řešení problémových životních situací

Kompetence komunikativní

- zařazujeme ranní komunikační kruhy, kde si žák upevňuje naučené komunikační dovednosti a vzorce chování
- dodržujeme stejnou strukturu pokynů s využitím zrakové podpory pro lepší porozumění
- využíváme počítačové programy pro rozvoj komunikace

Kompetence sociální a personální

- zařazujeme dechová, rezonanční a fonační cvičení pro podporu hlasového projevu
- zařazujeme individuální i skupinové aktivity, jejichž pomocí učíme žáky respektovat pravidla týmové spolupráce a pochopit vliv vlastní činnosti na celkový výsledek skupiny
- při hodnocení vzdělávacích výsledků vyzdvihujeme dílčí úspěchy, úsilí a snahu, čímž posilujeme sebevědomí žáka

Kompetence pracovní

- využíváme jednoduchá sdělení, podporu očního kontaktu, sdílení pozornosti, komentování fázovaných činností, procesuální schémata, vytváříme optimální podmínky podporující koncentraci pozornosti, porozumění a samostatnou práci žáka dle jeho individuálních možností
- kladně hodnotíme vytrvalost, úsilí o splnění zadaného úkolu